

Hvordan evaluere når effekt tar tid, men vi vil ha svar i dag?

Eirin Isaksen Winsnes, seniorrådgiver
Avdeling for statistikk og evaluering

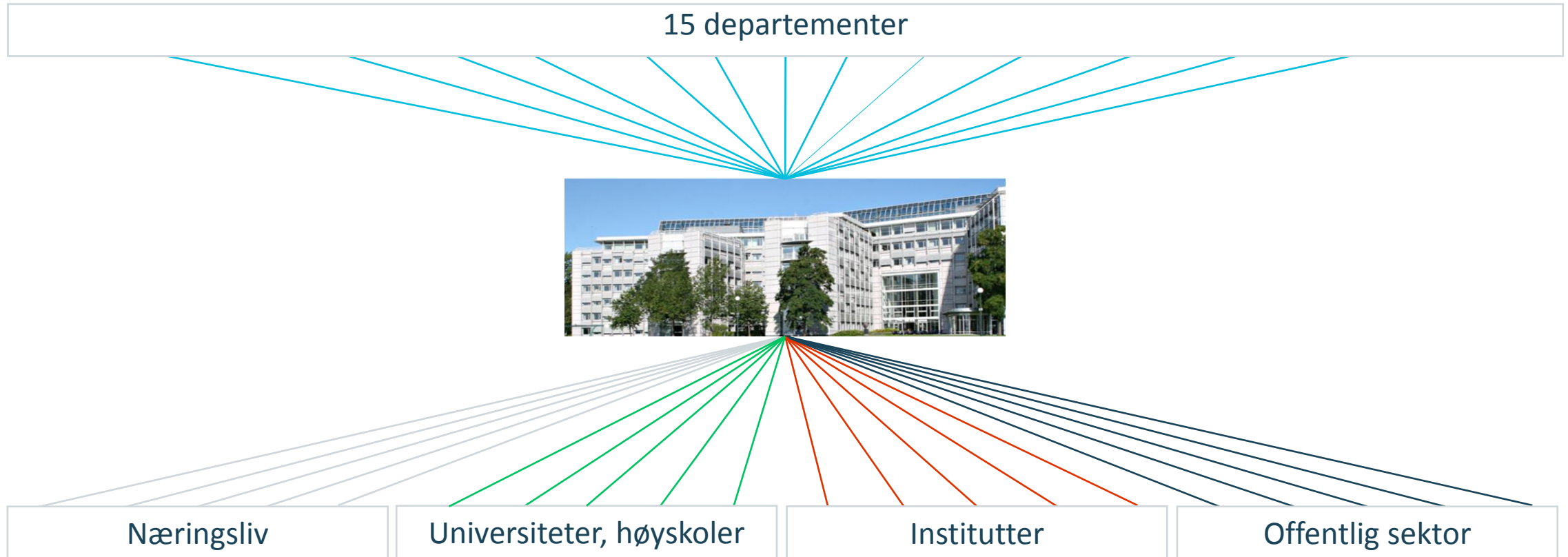
ewi@forskningsradet.no
[@forskningsradet](https://twitter.com/forskningsradet)
[#evalueringskonferansen](https://twitter.com/evalueringskonferansen)

[Gå inn på menti.com](https://www.menti.com)

Forskningsrådet investerer i forskning og innovasjon

Forskningsrådets funksjoner og oppgaver

Investering

Rådgivning

Dialog

Oppdrag

Forskningsrådets evalueringsevirsomhet

Forskrift om vedtekter for Norges forskningsråd

Dato	FOR-2016-06-10-658
Departement	Kunnskapsdepartementet
Publisert	1 2016 hefte 8
Ikrafttredelse	01.07.2016
Sist endret	FOR-2018-11-09-1676 fra 01.12.2018
Endrer	FOR-2010-12-17-1928
Gjelder for	Norge
Hjemmel	Storingsvedtak, LOV-1967-02-10-§24, LOV-1967-02-10-§28
Kunngjort	16.06.2016 kl. 16.00
Korttittel	Vedtekter for Norges forskningsråd

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 10. juni 2016 med hjemmel i Stortingets plenumsvedtak 3. desember 1992 og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningsaker (forvaltningsloven) § 24 fjerde ledd og § 28 fjerde ledd. Fremmet av Kunnskapsdepartementet.
Endringer: Endret ved vedtak 9 nov 2018 nr. 1676 (vedtekten endret i sin helhet).

§ 1. Formål

Norges forskningsråd skal være et nasjonalt utøvende forskningsstrategisk organ. Forskningsrådet har ansvar for å øke kunnskapsgrunnlaget og bidra til å dekke samfunnets behov for forskning ved å fremme grunnleggende og anvendt forskning og innovasjon.

0 Endret ved forskrift 9 nov 2018 nr. 1676 (i kraft 1 des 2018).

§ 2. Hovedoppgaver

Forskningsrådet skal

- ivareta grunnleggende forskning, arbeide for utvikling av fag og disipliner og for flerfaglighet i forskning
- støtte forskning som bidrar til samfunnsdebatt, utviklingen av demokratiet og grunnlaget for politikkutforming
- arbeide for å fremme innovasjon i næringsliv og offentlig sektor i hele landet
- arbeide for sammenheng mellom grunnleggende og anvendt forskning og innovasjon
- ha et nasjonalt ansvar for forskningsformidling og bidra til at resultater fra forskning blir tatt i bruk

- arbeide for å fremme internasjonalt forskningssamarbeid
- bidra til kvalitet i norsk forskning
- bidra til samarbeid og helhet i det offentlige virkemiddelapparatet
- bidra til god arbeidsdeling og samarbeid i det forskningsutførende nivået og ha et strategisk ansvar for instituttsektoren
- sørge for evaluering av norsk forskning
- gi myndighetene råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken.

Forskningsrådet evaluerer

- tilstanden til norsk forskning innafor et fag eller tematikk
 - forskningsinstitutter
 - forskningsentre
 - egne virkemidler
-
- pluss forskningsbaserte evalueringer av politiske tiltak og reformer

Hvorfor evaluerer vi?

Læringsaspektet viktigst, men også legitimering og i noen tilfeller kontroll.

Brukerne er:

- Forskningsrådet
- de evaluerte institusjonene
- departementer

Hvordan evaluere når effekt tar tid, men vi vil ha svar i dag?

- tidlig planlegging
- intervensjonslogikk
- datafangst og metoder

Langsiktighet + Bredde = Kompleksitet

Forskningsrådet bes
evaluere hvilke effekter
den nye satsningen har
hatt...

Rapporten må
ferdigstilles innen
utgangen av måneden...

Effektene bør vurderes
opp mot effekter fra
andre virkemidler.

Tidlig planlegging

Tidlig planlegging

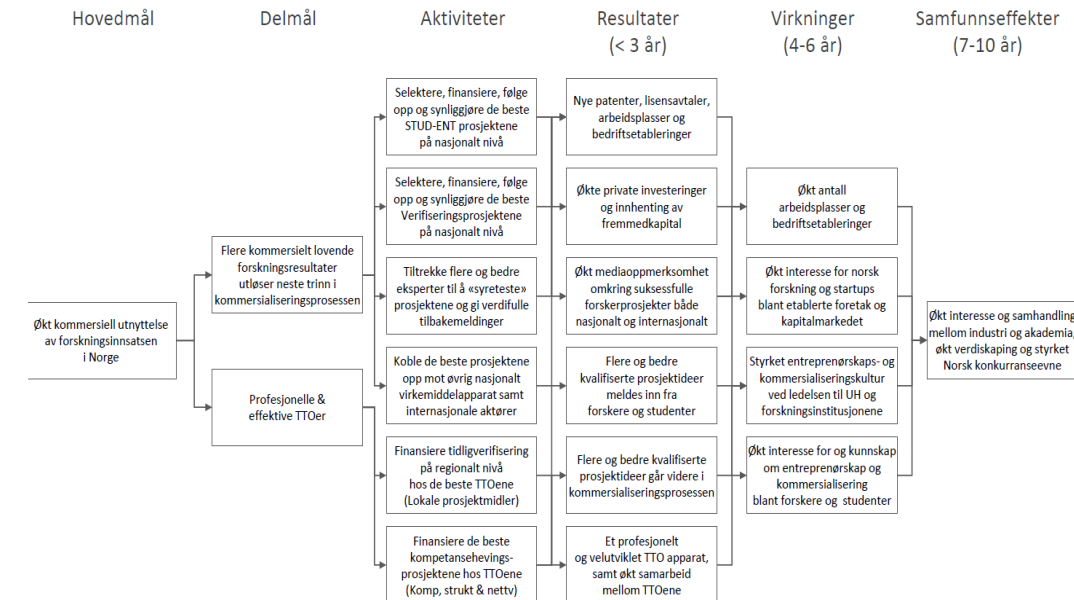
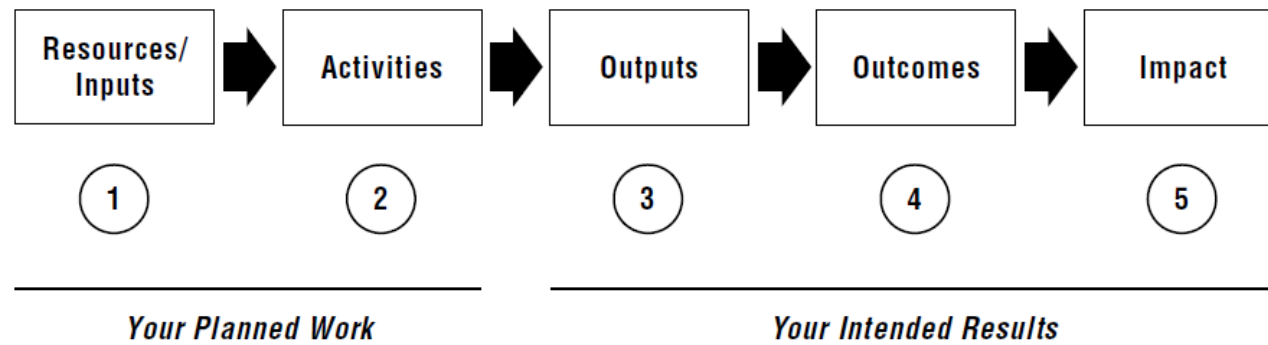
- Fra instrumentelle til strategiske evalueringer – løftet beslutningsnivået. Retningslinjer for ansvar/roller og prosess (men obs omorganiseringer og organisasjonsendringer!)
- Løpende måling og evaluering planlegges ved starten av nye satsninger – får oversikt over databehov og kan planlegge ressurser
- Langtidsplaner for nasjonale evalueringer av institutter og fagområder

Intervensjonslogikk

Hvis du ikke vet hvor du skal, vil du ende opp et annet sted

En intervensjonslogikk er en systematisk og visuell måte å presentere og dele antagelsene om sammenhengen mellom de tilgjengelige ressursene, aktivitetene som planlegges og endringene som forventes å komme ut av intervensjonen.

Fordeler med intervensjonslogikk

- Legitimering av intervensjonen (programmet/virkemiddelet) til departementer og offentligheten.
- Interessenter får felles forståelse og økt ansvarsfølelse ved at de retter oppmerksomheten på virkninger og effekter.
- Integrerer planlegging, implementering og evaluering:
 - Planlegging:
 - Definerer et felles språk og visjon
 - Analyse og design av behovene for programmet
 - Hjelper å prioritere ved allokering av ressurser
 - Ex ante effektvurderinger
 - Forhindrer manglende samsvar mellom aktiviteter og effekter
 - Implementering:
 - Indikatorer og monitorering
 - Synliggjør databehov og gir et rammeverk for å tolke resultater
 - Evaluering:
 - Genererer hypoteser for evaluering
 - Grunnlag for fleksible og lærende designprosesser som bygger på fortløpende erfaringer

Datafangst og metoder

Prioriter og planlegg for gode og riktige data

- God tilgang og kvalitet på data om norsk forskning og innovasjon
- Jobber kontinuerlig med å kvalitetssikre egne data
- Effekter inn i søknads- og rapporteringsskjema

Utforsk måter å måle effekter

Noen utfordringer:

- årsakssammenhenger, attribusjon, internasjonalt arbeid, tid
- effektevalueringer kan ha negative utilsikta konsekvenser

Hvilken metode er best?

- ekspertpanel vs konsulentselskap
- først spørsmål, så metode
- evalueringsmiljøene bør foreslå metoder, men vi må kunne skille mellom klinten og hveten

Noen eksempler

- Årlig resultatmåling av brukerstyrt forskning i næringslivet
- Tre «lange spor-analyser» av forskning innafor et avgrensa tema tjue år tilbake
- Kvantitative og kvalitative metoder i institutt- og fagevalueringene

Hva har vi lært?

Hva har vi lært?

- Lederstøtte, utnyttelse av kompetanse og tilstrekkelig med ressurser er forutsetninger for å lykkes
- Evalueringsarbeidet kan organiseres på ulike måter, men prosessen og roller/ansvar må være spesifisert (juster etter hvert som dere gjør dere erfaringer)

Hvordan evaluere når effekt tar tid, men vi vil ha svar i dag?

- Dialog med interne og eksterne oppdragsgivere om muligheter og begrensninger.
- Langsiktig og tidlig planlegging - se evaluering i sammenheng med MRS, løpende måling og andre analyser
- Intervensjonslogikk – nyttig rammeverk for å måle, evaluere og fortelle effekthistorier
- Prioriter og planlegg gode data
- Ikke heng deg opp i én metode, men utforsk ulike måter å måle effekter og samle erfaringer

Takk for oppmerksomheten

Kontakt ewi@forskningsradet.no